

עֵרֶץ וְאֵת הַיְקָה

חידושים, הנחיות, הלכות ופרשנויות
בסוגיות של אתיקה מקצועית בעריכת דין

גליון מס' 77 ■ אלול תשס"ד ■ אוגוסט 2004

יוצא לאור ע"י ועדת האתיקה של ועד מחוז ת"א בלשכת עורכי הדין ■ העורך: עו"ד עמוס נצר
המערכת: דניאל פריש 10, תל-אביב 64731

אשר בהדרכתה עורך המתמחה את צעדיו הראשוניים בפרקטיקה המשפטית. המאמן אמור להיות לא רק "בוס" אלא גם מורה ומנחה לחיים המקצועיים.

אשר על כן, ראוי לדעת הח"מ, להוסיף סעיף לחוק, אשר יעגן את החזקה הראויה, כי עונש של "השעיה לתקופה קצובה שלא תעלה על עשר שנים" שהוטל על עו"ד, הינו נסיבה כבדת-משקל שבעטיה יישלל, מניה וביה, אישור המאמן של החבר שנענש, ועל החבר יהיה מוטל הנטל לבקש מחדש את אישור המאמן ולנמק את בקשתו. על כן, מוצע בזה כי לחוק יתווסף סעיף 30א, בנוסח דלהלן:
"ביטול אישור במקרים מיוחדים:

30א. על אף האמור בסעיף 230(2), יבוטל אישור המאמן לחבר אשר הוטל עליו עונש כאמור בסעיפים 4(4) ו-68(5) לחוק, וינתן מחדש רק לאחר שהחבר אשר הוטל עליו עונש כאמור, הגיש בקשה חדשה לאישור כמאמן ובקשה זו אושרה ע"י ועדת ההתמחות של ועד המרכזי. ועדת ההתמחות תיתן לחבר הזדמנות לטעון טענותיו בפניה, בטרם תכריע בעניין בקשתו החדשה, כאמור."

הבחינה המחודשת ע"י ועדת ההתמחות מיועדת גם לבחון את בקיאותו של החבר בחוק ובהלכה הפסוקה, נכון למועד הגשת הבקשה החדשה כאמור.

מובן הוא, כי עד לתיקון החוק כמוצע לעיל, יש לפעול בדחיפות לאכיפתו הנמרצת של סעיף 230(2) לחוק – לפחות בכל הנוגע לחבר אשר שב לפעילות רגילה לאחר שהושת עליו עונש של "השעיה לתקופה קצובה שלא תעלה על עשר שנים" או "הוצאה מן הלשכה" – באמצעות הקמת וועדה שתבחן את הצורך להפקיע מידיו של החבר שהושעה את האפשרות לשמש כמאמן, תוך בחינת עניינו לפי נסיבותיו האישיות וחומרת מעשיו ועונשו.

לשירותכם בכל עת,

אילן בומבך, עו"ד

יו"ר ועד מחוז תל-אביב והמרכז

האם מאמן שהושעה ימשיך לאמן מתמחים? – קריאה לתיקון החוק

חברות וחברים יקרים,

ברצוני לייחד את הדיבור הפעם על מצב דברים לא ראוי, שלדעתי מצריך שידוד מערכות, ולמצער, בחינה מדוקדקת שלהן. על-פי המצב הנוהג כיום, אין כל מניעה מצדו של עו"ד שהושעה, לשוב באופן אוטומטי, לאחר תקופת השעייתו, ולאמן מתמחים, מכוח ההיתר שניתן לו קודם להשעייתו. אני סבור, כי זהו מצב בלתי מתקבל על הדעת, ואני קורא, גם מעל במה זו, לתקן בדחיפות את המעוות.

על-פי כלל 1 לכללי לשכת עורכי הדין (רישום מתמחים ופיקוח על התמחות), התשכ"ב–1962, עו"ד הרוצה לאמן מתמחה, מגיש ללשכה בקשת אישור. לאחר קבלת אישור הלשכה, רשאי המבקש, ככלל, לאמן מיום האישור. על-פי הדין המצוי, רשאית הלשכה לבטל את תואר המאמן בהתקיים אחת הנסיבות האמורות בסעיף 30 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א–1961 (להלן: "החוק"): הלשכה נוכחה, על פי קובלנה של ועד מחוזי, היועהמ"ש לממשלה או פרקליט המדינה, שהחבר לא מילא כראוי את תפקידו כמאמן; החבר הורשע על-ידי בית-דין משמעתי ולאור הרשעתו סבורה הלשכה שאין הוא ראוי לשמש מאמן.

לכאורה, מדובר בהסדר ממצה וראוי. דא עקא, שההסדר הנ"ל אינו אלא "אות מתה", שכלל אינו נאכף בפועל. הועד המרכזי אינו מטפל באופן קבוע ומסודר בנקיטת הליכים לביטול אישור המאמן, לנוכח הרשעת עו"ד ע"י בית הדין המשמעתי. לשון אחר, עו"ד שהורשע בביה"ד המשמעתי, חוזר לחנך דור חדש של מתמחים, וזאת מבלי להידרש ולהגיש "בקשת אישור" לפי סעיף 29 לחוק, ומבלי שכשירותו להמשיך לעשות כן נבחנת, חרף הרשעתו בדין. זהו עיוות שחובה לתת עליו את הדעת. ויוטעם, תפקיד המאמן איננו טכני אלא מהותי. זוהי דמות האב

מהנחיות ועדת האתיקה

- א. תשומת לב החברים מופנית לכך כי אם עורך דין מעוניין להתפטר מייצוג של לקוח בבית המשפט עליו להגיש בקשה מיוחדת לבית המשפט אשר ידון ויפסוק בה.
- ב. הודעה זו מופצת לחברים בגליון זה שכן, לאחרונה, מתרבים המקרים שבהם מזלזלים החברים ואינם מופיעים למשפטים מבלי שקיבלו לכך היתר מביהמ"ש וכמובן שהדבר מכביד וגורם לקשיים בניהול המשפטים.
- ג. לתוספת הבהרה יצויין כי עצם הגשת בקשת השחרור מהייצוג עדיין אינה מהווה שחרור מהייצוג ואינה משחררת את עורך הדין ומשלא התקבל שחרור כזה, חובה על עוה"ד להמשיך את הייצוג.

פעילות מקצועית-שוונות

עורכת-דין כמושבעת בית משפט בארצות הברית

1. עורכת דין ישראלית שהינה גם אזרחית ארה"ב זומנה להצטרף כמושבעת בבית משפט בארה"ב.
2. שואלת עורכת הדין האם קיימת מניעה מלכהן כחברה בחבר המושבעים במשפט האמור בארצות הברית.

עמדת ועדת האתיקה:

הועדה השיבה לפונה כי אין מניעה לכך שעורכת הדין תכהן בחבר המושבעים בבית המשפט בארצות הברית. (39085)

עוה"ד ולקוחו

השאלתא:

האם חייב עו"ד להמציא ללקוח לפי דרישתו, מעבר לפסקי דין והחלטות מעין שיפוטיות, כל מסמך שהלקוח דורש מתיק העבודה של עוה"ד

העובדות:

1. עו"ד פנה לועדה בדבר זכות הלקוח לקבל כל מסמך מתיקו.
2. בכל תיק שמתנהל אצל עו"ד ישנם מעבר לפסקי דין והחלטות שיפוטיות גם מסמכים רבים שהם בגדר ניהול שוטף של התיק.
3. שואל עוה"ד עד כמה הוא חייב להמציא ללקוח מסמכים או צילומי מסמכים מתוך התיק המתנהל אצלו והכולל חומר רב.

עמדת ועדת האתיקה:

ועדת האתיקה סבורה שכל מסמך הנמצא ברשות עורך הדין הוא בבעלות הלקוח. (ראה סעיף 10 לחוק השליחות). לפיכך, הלקוח זכאי לקבל צילום מכל מסמך שהוא.

יצויין כי עוה"ד אינו צריך לשאת בהוצאות הצילומים. (38816)

פעילות מקצועית – שונות חברות מוגבלת ומגבלותיה

השאלתא:

1. משרד הבריאות פנה לועדה כדי לברר המשמעות של הגבלת חברות בלשכת עוה"ד עפ"י סעיף 52 ב' לחוק לשכת עוה"ד, תשכ"א-1961.
2. במיוחד מתבקשת עמדת הועדה לשאלה האם רשאי עו"ד שחברותו מוגבלת להציג עצמו ולהשתמש בתואר "עורך-דין" על מסמכים או להציג עצמו כעו"ד בנוסף לכל תואר אחר.
3. שאלה נוספת שנשאלה היא מהו הדין לגבי עו"ד שחברותו מוגבלת אולם הוא גם פסיכולוג המכין חוות דעת לבית המשפט שבה נכללים נתוניו לגבי פרטי נסיונו והשכלתו גם כעורך דין.

עמדת ועדת האתיקה:

לנוכח פסיקת בית המשפט העליון בבג"צ 4000/93 אלראי – קנבל נ' לשכת עוה"ד על עורך-דין שחברותו מוגבלת להוסיף את המילים "בלתי פעיל" או "בחברות מוגבלת" לאחר התואר עורך דין וזאת על מנת שבפרסום לא תהיה משום הטעיית הציבור.

(38818)

פעילות מקצועית – שונות

האם חלה חובת ציון התואר עורך-דין במגעיו עם גורמים שונים

העובדות:

1. עורך דין הינו חבר בהנהלת עמותות שונות ופועל בהן בהתנדבות.
2. בעמותות אלה הוא אינו מכהן כיועץ משפטי.
3. במסגרת פעילותו הציבורית בעמותות משתתף עוה"ד, בין היתר, בישיבות ובמפגשים לרבות פגישות עם עורכי דין.
4. האם חלה על עוה"ד החובה להציג את עובדת היותו עורך-דין בישיבות האמורות.

עמדת ועדת האתיקה:

הועדה השיבה לשואל כי אין הוא חייב להציג עצמו בכל מקרה כעורך דין ואולם כאשר מתנהל מו"מ או דו שיח בין שני צדדים בו השואל משתתף בשם עמותה ראוי שיגלה לצד השני את דבר היותו עורך דין – וזאת על מנת לאפשר לצד השני לשקול באם להיות מיוצג.

(38797)

עוה"ד ולקוחו

שאלתא:

1. עורך דין מייצג חברת בנייה (להלן: "החברה") לצורך העברת זכויות של נכסים הרשומים בספרי החברה.
2. במשרדו התקבלה פנייה של עוה"ד שמהותה דיווח על ביצוע העברת זכויות בדירה עפ"י הסכם גירושין בין בני זוג.
3. עורך הדין שלח מכתב לב"כ בני הזוג ובו פירט את כל דרישות מרשתו לצורך ביצוע ההעברה.
4. מזה זמן ממושך לא באה כל פנייה מטעם ב"כ בני הזוג ולעומת זאת הגיעה לעורך הדין פנייה מעו"ד המודיע כי הוא מייצג את האשה ומבקש לקבל את הפרטים הנחוצים מהשואל לצורך קידום רישום הזכויות וביצוע ההעברה מבן הזוג לבת הזוג מכח הסכם הגירושין.
5. עורך הדין לא הצליח לאתר את בא הכח המקורי של בני הזוג ומסתבר כי משרדו נסגר.
6. בנסיבות אלו פונה עורך הדין ומסביר כי בידיו יש יפוי כח בלתי חוזר לטובת עוה"ד המקורי וכיום פונה אליו עו"ד אחר המציג גם הוא יפוי כח. שאלתו של עוה"ד של החברה כיצד עליו לנהוג במקרה זה.

עמדת ועדת האתיקה:

הועדה השיבה לעורך הדין כי יפוי הכח הבלתי חוזר נועד להבטיח את זכויותיהם של בני הזוג. אם שני בני הזוג מסכימים להסמיק עורך דין אחר אין מניעה לכך שעוה"ד יזקק לפניותו של עוה"ד החדש עפ"י יפוי הכח שיציג לעוה"ד של החברה כשהוא חתום ע"י שני הצדדים.

(39019)

עורך הדין ולקוחו

השאלתא:

הרשאי עורך דין ליצור קשר עם עד מטעם מרשו שחקירתו הנגדית הופסקה לצורך רענון.

עמדת ועדת האתיקה:

1. הועדה השיבה כי מותר לרענן זכרון העד אך לא להנחותו. ההנחייה יכולה להתפרש כהדחה או הטרדה.
2. במסגרת שיקולי הועדה הובא בחשבון פסק הדין בתיק ע.פ. 840/79 – גבריאל נגד מדינת ישראל שפורסם בפד"י לה (2) 371.
3. על פי פסה"ד הנ"ל אין איסור על רענון זכרונו של העד בעת הפסקת חקירתו הנגדית בסוף הישיבה ולקראת הישיבה הבאה.

(38899)

העובדות:

1. עורך-דין בעל משרד עצמאי בעיר מגוריו ומתמחה בין היתר בתחום הנוזיקין.
2. עוה"ד מוכר בתחום הנוזיקין ומטפל בתביעות רבות בגין נזקי גוף (חבויות) כנגד רשויות מקומיות לרבות כנגד עירית עיר מגוריו וכנגד חברות הביטוח המבטחות רשויות מקומיות אלו.
3. לאחרונה נבחר עוה"ד כחבר מועצת עיר מגוריו.
4. לאור מצב דברים זה שואל עוה"ד מספר שאלות כדלקמן:
 - א. לאור האמור בכללי לשכת עוה"ד (חברי גופים נבחרים או ממונים), תשכ"ט – 1969 האם הוא יכול להמשיך ולטפל בתיקי הנוזיקין (חבויות) המתנהלים במשרד כנגד עירית עיר המגורים.
 - ב. יצוין כי מרבית התיקים הנ"ל מתנהלים בפועל כנגד חברות הביטוח של עירית עיר המגורים ולא כנגד העיריה עצמה.
 - ג. הימנעות מטיפול בתיקים הנ"ל משמעותה קטיעת חלק ארי מפעילותו המשפטית ומהכנסותיו ותהווה הגבלה משמעותית של חופש העיסוק.
 - ד. עוד שואל עוה"ד האם הוא רשאי לציין את דבר חברותו במועצת עיר המגורים בין השנים 2003 – 2008 בצורה כלשהיא על גבי נייר המכתבים שלו, בכרטיסי הביקור שלו, בשלט הכניסה למשרדו, בפרסום בעתונות ובאתר האינטרנט – וזאת לאור האמור בכללי לשכת עורכי-הדין (פרסומת), תשס"א – 2001 בכלל ובסעיף 3 (ב) (5) בפרט.

עמדת ועדת האתיקה:

- א. הועדה השיבה לשואל כי אם מועצת עיר מגוריו צד להליך כלשהו – לא יוכל הוא או עורך דין אחר ממשרדו לייצג צד אחר באותו ענין.
- ב. הועדה הפנתה את תשומת לב השואל לכללי לשכת עוה"ד (חברי גופים נבחרים או ממונים), תשכ"ט – 1969.
- ב. אם הוא או משרדו לא ייצגו לקוחות בענין בו מועצת העיר צד – אין מניעה לציין את תוארו כחבר מועצת העיר.
- ג. יצוין, כי חברות במועצת העיר נקבעת עפ"י חוק פקודת העיריות (נוסח חדש) ולכן כלל 3 (ב) (5) לכללי לשכת עורכי-הדין (פרסומת), התשס"א – 2001 מתיר את השימוש בתואר וכן ציונו.

(38799)

יפוי כח

כוחו המחייב של יפוי כח עפ"י סעיף 91 לחוק לשכת עוה"ד

העובדות:

1. עוה"ד שפנה לועדה מטפל בעסקת מכר של לקוח מחו"ל והוחתם על ידיו על יפוי כח כללי לפיו מינה אותו הלקוח לבצע כל פעולה כאשר בינו לבין הלקוח אין דבר לבד מהצורך לטפל משפטית בענייני הלקוח.
2. לצורך הטיפול האמור נדרשה פתיחת חשבון בבנק מסויים וכן הקפאת הלוואות המשכנתא שם ויפוי הכח אכן הועבר אל הבנק.
3. לטענת עוה"ד של הבנק כאשר יפוי הכח הוא כללי ולא ספציפי אין הוא יכול להכנס בשערו של סעיף 91 לחוק לשכת עוה"ד תשכ"א – 1961.
4. טענה זו כלפי עורך הדין הועלתה זו הפעם הראשונה. עורך הדין נוהג בדרך זו מזה 15 שנה ומעולם לא העלה אף עורך דין כל טענה בדבר העדר תוקף של יפוי הכח.
5. אגב בנק המשכנתאות שקיבל את יפוי הכח בעיסקה זו אישר אותו.
6. עוה"ד הבין את משמעות סעיף 91 לחוק לשכת עוה"ד תשכ"א – 1961 כנועד להקל על עוה"ד באופן שאם יפוי הכח ניתן לו אין צורך בכך שיפוי הכח יהיה דווקא נוטריוני – וזאת כאשר אין ספק כי יפוי הכח ניתן למטרת הטיפול המשפטי.
7. עוד טוען עוה"ד כי אי מתן הסתמכות על יפוי הכח בבנק יש בה כדי לגרום לכך שהעיסקה לא תצא לפועל ו/או תיווצר הפרה של ההסכם ועלולים להיווצר חיובים בגין נזקים שייגרמו לרבות חיוב בתשלום פיצויים מוסכמים.

עמדת ועדת האתיקה:

הועדה השיבה לשואל כי לדעתה ניתן לאשר יפוי כח לפי סעיף 91 לחוק לשכת עוה"ד תשכ"א – 1961, אפילו אם נועד לא לענין משפטי אחד אלא לייצוג בעניינים רבים.

(38898)

חסיין מקצועי סוגיית החסיין

העובדות:

1. עורך דין פנה לועדה בשאלה האם הוא רשאי לגלות במסגרת מתן עדות בפני ערכאה שיפוטית בארה"ב את זהותו של לקוח תושב ארה"ב במסגרת התגוננותו.

2. הלקוח נתבע כיום במסגרת הליך אזרחי בארה"ב לאכיפת פסק בוררות שניתן נגדו עובר לייצוגו בידי עוה"ד בעילות העשויות להביא לנקיטת הליכים פליליים נגד הלקוח. אפשרות זו התבררה לאחרונה לאחר שבמסגרת עדותו בהליך ראשוני בניו-יורק ניצל הלקוח את זכותו להשיב על שאלות עפ"י התיקון החמישי לחוקה האמריקאית.
3. הלקוח שומר על זכות השתיקה מפאת חששו שדבריו יביאו להפללתו.
4. הצד שכנגד, התובע במסגרת אותו הליך, תובע, בין היתר, את כל החברות שהוקמו ע"י עורך הדין ומבקש לצרף את עורך הדין כצד להליך כמי שפעל למען הלקוח.
5. הלקוח אינו מוותר על החסיון למרות שעורך הדין חשוף להאשמות בדבר שיבוש הליכי משפט אם יימנע ממסירת גירסתו בפני ביהמ"ש.
6. א. עוה"ד שואל האם כללי החסיון החלים על עורך דין מתוקף סעיף 90 לחוק לשכת עוה"ד תשכ"א – 1961 יחולו גם במסגרת עדות בפני טריבונל זר (ארה"ב).
ב. עוה"ד מזכיר כי בגליון "עט ואתיקה" מס' 43 נקבע כי עו"ד רשאי לחשוף במסגרת התגוננותו בבית המשפט את זהות הנהנים – זאת בשעה שהוגש כתב אישום כנגד הלקוח (הנהנה) וכנגד עורך הדין.
ג. בנוסף, נשאל ע"י עוה"ד האם רשאי עורך דין, המאויים בהטלת סנקציות אישיות כנגדו במסגרת התגוננותו בבית משפט זר, לחשוף מידע ומסמכים שהוחלפו בינו לבין הלקוח לרבות טרנוקציות נדל"ניות, בנקאיות וכספיות שביצע עבור הלקוח.

עמדת ועדת האתיקה:

- א. ועדת האתיקה סבורה כי זכות החסיון הקיימת הינה אקסטרטוריאלית.
אין זכות לחשוף מידע חסוי גם בחו"ל.
- ב. עורך-דין ישראלי הפועל גם בחו"ל בפעולות משפטיות כגון, רישום חברה זרה בחו"ל, ספק אם הוא נותן שירות משפטי לפי הדין הישראלי ולפי חוק לשכת עוה"ד תשכ"א – 1961.
- ג. אשר לשאלה האם קיים חסיון על עצם זהות הלקוח מופנית תשומת לב לספרו של ד"ר קלינג "אתיקה בעריכת דין" ולפסק הדין בה.פ. 2163/96 ישעיהו פייראיון נ' עו"ד רן גזית וכן לפסק הדין בענין סיגל גוזלן.

לענין הזכות לחשוף חומר סודי ומידע חסוי כדי להתגונן התירה הלשכה בעבר חשיפה כזאת בתביעה ובהליכים בהם על עוה"ד להתגונן אולם ראוי כי עוה"ד לא יחשוף מידע חסוי בטרם יאפשר ללקוח להתנגד לכך בבית המשפט.

(38796)